

Eïn Aya

Enseignement n°5 - Traité Brakhot - Chapitre 1

ברכות ג א): "מאי קסבר ר"א אי קסבר ג' משמרות הוי הלילה לימא עד ד' שעות ואי קסבר ד' משמרות הוי לימא עד ג' שעות כו".

ראיתי להבין בינה בדברי חכמים ז"ל, במה יהי שורש המחלוקת אם ג' משמרות הוי הלילה או ד'.

ונחקור תחילה (לפי שכלינו) על עיקר שיר המלאכים מה ענינו ע"פ יסודי האמונה, ואח"כ נבא לבאר במה יתלה מחלוקת זו אם ד' משמרות הם או ג'. והנה מצינו במרכבה, ביחזקאל, שהם ארבע פנים, פני שור, פני ארי, פני נשר, פני אדם.

כי הנה חז"ל למדו אותנו, ע"פ "באלהים נעשה חיל", שבזמן שישראל עושין רצונו של מקום מוסיפין כח בגבורה של מעלה, והם מקדישין ומוסיפין כח בעליונים, ע"י תורתם ועבודתם, והלזכר בדרכי השי"ת והדבקים במדותיו וידיעתם את שמו ית'. וכל מה שהם מוסיפים מעלה, מוסיפים העליונים שלמות.

והנה כשנבחין חלקי השלמות הראוים לאדם, ובפרט לנוחלי תורת ה', נמצאם חלוקים לארבע מחלקות. הא', הוא שלמות העבודה בפועל, לקיים כל מצוות השי"ת ולהשמר מכל אשר הזהיר. והב', הוא שלמות המדות ללכת בדרכיו ית', אשר ע"פ דחז"ל שאמרו חסידות גדולה מכולם, מדת החסד היא הכוללת כל המדות הטובות כולם, שהרי עצם חסידות נגזר מחסד, וכמו

A la découverte du Beth Hamikdash

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

שביאר בזה החסיד במסילת ישרים. הג', הוא שלמות ידיעת התורה הנגלית בכל פרטי, שע"ז ידע לקיים כל המצות כולן, גם ישלים את נפשו בקשוטי מושכלות התורה. ונמצא שיש בכלל ידיעת התורה שני פנים. האחד לצד מטה, שהיא שקולה ככל המצות המעשיות ומביאה לכולן. והשני, שהיא פועלת פעולת ציור המושכלות האמיתיות בנפש, שהוא שלמות הנפש, שהרי משפטי השי"ת אמת וכשהם מצטיירים בנפש היא מתעטרת ומוסיפה כבוד וקדושה. הד', הוא החותם והתכלית של כל שלשת המעלות הקדומות והפרי היוצא מהן, שהוא לדעת את השי"ת, כדי להגיע לאהבתו ויראת רוממותו ולדעת דרכיו ית' שהוא תכלית שלמות האדם.

והנה כאשר המערכות העליונות מכוונות הם להוסיף שלמות ע"י מעשי ישראל ושלמות קדושתם, וכל תוקף ההנהגה בנבראים שנעשית ע"י הנהגתו ית', תלויה בדרכי השלמות שישלימו ישראל את השלמות המסורה בידם ע"פ כח התורה, שהיא כלי אומנותו ית' בבריאת העולם, וכמו כן בהנהגתו ית', וזה דברי הכתוב, "ואהי אצלו אמן", שדרשו חז"ל, אני הייתי כלי אומנותו של הקב"ה כשברא את העולם, "ואהי שעשועים יום יום", היינו שגם שעשוע התמידי של הנהגת הבורא ית' בנבראים, הוא ג"כ ע"פ מערכת התורה. ועפ"ז תתואר המרכבה העליונה, שהיא כללות ההנהגה האלהית בנבראים כולם ע"פ חלקי מערכות של השלמות המוטלת על ישראל, ולכל חלק מחלקי העבודה ייחסו כוחות עליונים שכליים נפלאים במציאות, שהם מנהיגים המציאות בכח בוראם ית"ש. ותכונתם ושמותם יהיו מכוונים ע"פ פעולותיהם, לעומת חלקי העבודה שע"י שלמותה מוסיפים הם שלמות ושפע אור וקדושה.

ונבאר בזה בקוצר אמרים שמות ד' הפנים כולם : פני שור,

A la découverte du Beth Hamikdash

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

מכוון נגד השלמות המושפע ע"י המצות המעשיות, כענין "ורב תבואות בכח שור", וכן המצות המעשיות הפעולה והעבודה. פני ארי', שהוא אל הימין, מורה חסד, וכן העידו לנו חכמי האמת ז"ל, שארי' רומז לחסד, והוא מלך בחיות שמקבלות שפען מחסד בוראן ולא ע"י מה שבנ"א עובדים בהן. כי החיות רובן ככולן אינן נתונות לבנ"א לעבוד בהם. משא"כ הבהמות שהם נושאים בעול עבודת בנ"א ותועלותיהם, ובפעולותיהם יקבלו חקם. ע"כ הארי' הרומז אל החסד, כולל כל השלמות הנשפע ע"י תיקון המדות כולן, שעיקרם הוא חסד לפי דעת רבי פנחס בן יאיר, דס"ל בברייתא חסידות גדולה מכולם. פני נשר, מכוון נגד כח השלמות של העסק בתורה המעשית, שהנשר מלך בעופות רומז על כח העופות הכללי, שיש בהם העפיה וההליכה, ומכוון אל עסק התורה המעשית שהיא בעלת שני פנים של שלמות, שלמות המעשה הנמשך ממנו, ושלמות ההשכלה שהיא צד המעלה וההכנה לקבל המושכלות היותר עליונות, שהם ידיעת השי"ת ודרכיו. והחלק המכוון נגד התכלית האחרון הכולל את כולם, ושכל אלה הם הכנות אליו, הוא פני אדם. והוא השלמת האדם האמיתי, לדעת את השם יתברך ידיעה אמיתית לפי כח האדם, שאינה באה כ"א ע"י הכנות שלשת השלמות הקדומות.

ונבאר עתה לפי קוצר דעתנו ענין שיר המלאכים, ולמה תתיחס שירתם אל זמן הלילה, כי לא מצאנו חילוק האשמורות בדחז"ל בגמ' כ"א בלילה ולא ביום. והנה השיר מורה על השלמות, שהשמחה וההשגה כשהן מצורפות הוא השלמות האמיתית, וכשהם במילואם ימצא השיר, ע"כ כאשר העיקר בידינו, ששורש השמחה והשלמות הוא ממעשיהם של ישראל ושלמות קדושתם, וכבר אמרו חז"ל, בירושלמי ר"ה, ע"פ "ישפוט תבל בצדק", כשהקב"ה דן את ישראל דן אותם ביום בשעה שהם עסוקים במצות. א"כ עיקר שלמות העבודה בכללה וכל

A la découverte du Beth Hamikdash

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

חלקיה, אינה כ"א ביום, והלילה נתנה להחליף כח לעבודת היום, וכמ"ד לא איברי ליליא אלא לשינתא. לזה שם הקב"ה חק בטבע כל הנמצא, שיהי' מוגדר בגבול, והסיבה שמוסיפה שלמות תהי' קשורה במסובב ממנה בקשר הזמן. ע"כ מוסיפים העליונים שלמות בציור הלילה, בתור מקבלים מכל מעשה עבודת ישראל בכל חלקי השלמתם בכל היום.

והנה בעלי העבודה נחלקים בכללם לשתי מערכות. וכבר ביאר הרמב"ם תוכן החלוקה, כי זה התכלית האחרון שהוא ידיעת השם יתברך שהוא השלמת האדם, המעלה היותר שלמה היא, שיהי' כל פועל משלשת חלקי הפעולות הקודמות שהם השלמות המצויין, בפני שור, ארי, ונשר, שיהיו כולם אחוזים וכלולים בזה התכלית האחרון שהוא לדעת השי"ת, וכל כך יגבר האור האלהי על הנפש שהרגילה עצמה באלה הקדושות שכל מה שתעשה מאלה תכיר בו כבוד השם יתברך והדר גדלו, ולאיש אשר הגיע לזאת המעלה אין פני אדם חלוקים מאלה השלש הקודמות, כ"א כולם יחד הם כלולים בפני אדם והוא משלים אותם, ונמצאו באדם כזה המערכות אך שלש, אבל לא כל אדם זוכה לכך שיהיו מעלותיו כולם אחוזים בחכמה וידיעת יוצרו ית'. והמדה הנוהגת ברוב עם ד', היא שיעסקו במצות התורה ותיקון המדות, וחכמת התורה הנגלית והבנתה כפי כח האדם, כדי לעשות רצון יוצרו. ומזה יזכה שלעתים יעסוק ג"כ בידיעת השם יתברך ויפיע עליו אור ד' להשכיל באמתו. ולאיש כזה המעלות חלוקות לארבע, כי אין פני אדם שהוא השלמת הצורה האנושית כלול אצלו, להיות מעטר כל חלק מהשלשה הקדומות.

ואחרי שלמדנו כל אלה, נבין שהמערכות העליונות חלוקות בשפען לפי ערך עבודת האדם ושלמותו, והמערכות שהם מכוונות נגד עבודת גדולי המעלה שאין כל אחת משלש

A la découverte du Beth Hamikdash

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

החלוקות הקודמות עומדות אצלם לבדנה זולת פני אדם, אינם מחולקות כ"א לשלשה זמנים חלוקים, ופני אדם משמשת עם כל אחת מהנה. ולכללות עם ד', פני אדם חלוק ג"כ בזמן קבלת שפעם, כמו שהם חלוקים במציאותם בנפש העושה העובד, הגורם את זה השלמות. ואחרי ידענו כל אלה (בחסד עליון ית'), נתבאר לנו שמחלוקת זו אם שלש משמרות הוי הלילה או ד', אלו ואלו דבריהם דברי אלהים חיים, וכל אחת מהדעות יש לה מקום במציאות, שהמערכות המכוונות אל מקום עליון שפעולות אנשי המעלה מגיעות שמה, אינן נחלקות כ"א לשלש משמרות, והמקבלות מסדרי עבודת הציבור בכללו נחלקות לד' משמרות.

וי"ל שתלויה המחלוקת על עיקר השלמות בהנהגה, אם ימשך אחרי הכלל מפני רובו, ו"הן אל כביר ולא ימאס", או אחרי העבודה המהודרת של יחידי סגולה המלאים כבוד ה'. כענין המחלוקת העתיקה ללכת אחרי רוב איכות או כמות, כענין בית שמאי וב"ה, דב"ה רובא בכמות וב"ש מחדדי טפי כנודע. וי"ל שמדת הדין נותנת שיהי' העיקר רוב האיכות, שהרי הם ניזונים בזרוע וראויין לכל גדולה, אך מדת מדתו של הלל היא הנותנת לתן כבוד ועז לכח הרבים, כדי שיהו מקבלי חסד עליון ית"ש רבים.

וי"ל שזה רמזו במקרא דקהלת "ברבות הטובה רבו אוכלי' ומה כשרון לבעליה כ"א ראות עיניו". והיינו כי עיקר גורמי הטובה ובעלי' הם הצדיקים הגמורים, שהם מזכים את כלל העם, ומ"מ עיקר חסד השי"ת ניכר יותר במה שמשפיע לרבים המוכנים לפי ערכם, אעפ"י שאינם מוכנים במעלה גבוהה כ"כ. אבל חלקן של ת"ח, שהוא "עין לא ראתה", דבר זה אינו להנהגה הגלוי', כי אין ענין טובה זו שפע של שכר חיצוני, כ"א השגה יתירה שמשיג המוכן ביותר. נמצא שכל הטובות זולת טובת ההשגה

A la découverte du Beth Hamikdash

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

עיקר "ברבות הטובה רבו אוכליה", והנהגתו ית' הולכת אחר הרבים, "ומה כשרון לבעליו", היינו הצדיקים הגדולים שהם בעלי הטובה האמיתים, שהם גרמו לכ"ז בזכותם ובזכותם את הרבים, "כ"א ראות עיניו", היינו ההשגה הגדולה שמזה א"א שישתתף אתם, כמש"כ "יהי לך לבדך ואין לזרים אתך".

A la découverte du Beth Hamikdash

Un livre référence sur le Temple de Jérusalem. Une centaine d'illustrations et une description encyclopédique du Beth Hamikdash et de son histoire.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions